

POSUDEK ZÁVĚREČNÉ PRÁCE STUDENTA
NÁZEV PRÁCE: Kvalita poskytování sociálních služeb v domovech pro osoby se zdravotním postižením
AUTOR: Kateřina Černá , Dis.
VEDOUČÍ PRÁCE: JUDr. Daniel Bartoň, LL.M., Ph.D.
AUTOR POSUDKU: PhDr. Hana Janečková, Ph.D.

Kritérium	Body (0 – 5) 0 = nejhorší 5= nejlepší hodnocení
<p>Vztah tématu k studovanému oboru (sociální/pastorační práce), jeho aktuálnost, originalita práce.</p> <p>Účast sociálních pracovníků na zajišťování kvality sociálních služeb patří k důležité součásti jejich role. Jde o téma stále velmi aktuální a potřebné.</p>	5
<p>Cíl práce a jeho naplnění, soulad obsahu práce se stanoveným cílem.</p> <p>Práce chce čtenáře seznámit se službou DOZP, s její cílovou skupinou a způsobem kontroly kvality jejího poskytování. Cílem je porovnat kvalitu nastavenou prostřednictvím standardů kvality a inspekcí kvality sociálních služeb (tedy jakýsi ideální stav) s reálnou kvalitou této pobytové služby, jak byla zhodnocena ve zprávě z výzkumu realizovaného veřejným ochráncem práv v r. 2019. Výsledky tohoto srovnání by měly být podnětem pro vyvození závěrů. Nelze však říci, že použitá data z výzkumu veřejného ochránce práv vypovídají dostatečně o skutečné kvalitě sociálních služeb v domovech pro osoby se zdravotním postižením. Chybí kritické zhodnocení tohoto výzkumu a jeho porovnání s jinými dostupnými daty, např. dlouhodobými statistikami nebo výsledky Zprávy ze systematických návštěv veřejného ochránce práv z r. 2020.</p>	3
<p>Vhled autora do problematiky, samostatné zvládnutí odborného tématu, jazyková kultura, srozumitelnost výkladu, logické členění práce.</p> <p>Výklad je podrobný, je zřejmé, že autorka se v problematice orientuje, sleduje trendy v diskusích o vhodném užívání pojmů v oblasti zdravotního postižení, zná odbornou literaturu. Největší důraz klade autorka na problematiku inspekcí kvality sociálních služeb a snaží se předložit jejich zákonný (normativní) podklad. Výklad je však poněkud nepřehledný a jsou v něm určité nepřesnosti. Není např. vysvětleno, jakou roli v celém procesu hraje Úřad práce, ačkoli je mezi předpisy uveden i zákon č. 73/2011 o úřadech práce. Je třeba ocenit, že autorka detailně prostudovala podklady k provádění inspekcí, ale zdá se, že vesměs jde o značně zastaralé materiály MPSV. Samostatně jsou pak prezentovány aktivity Ombudsmana a jeho role v kontrole kvality sociálních služeb, zejména těch, které mohou omezovat práva osob se zdravotním postižením. V této souvislosti je zmíněna na s. 30 a na s. 31 Mezinárodní úmluva o právech osob se zdravotním postižením, která však není nikde citována, dostatečně popsána a analyzována, ačkoli je pro zajištění kvalitní, nediskriminující péče o lidi s mentálním postižením stěžejní. Také některé další důležité zdroje nejsou v práci uvedeny (např. MKF).</p>	3

<p>Určité nedostatky se projevují v jazykové kultuře, na některých místech je styl autorky nevyvážený nebo nepřesný. Např. „Úvod“ práce je spíše již samotným výkladem problematiky, odkazuje na právní předpisy a obsahuje neadekvátně široký rozbor problematiky etických kodexů. Na s. 20 by bylo třeba upřesnit statistiky, sto tisíc dětí s Downovým syndromem se netýká ČR, ale celého světa. Na stejné straně (a na s. 24, s. 27, s. 31) je použit nesprávný název Vyhlášky o sociálních službách, takto se žádná vyhláška nenazývá. V další části práce je v souvislosti s děním po inspekci až do příliš velkého detailu pojednáno o správním řízení a odvoláních proti jeho výsledkům. Zdá se, že pro zajištění skutečné kvality služeb v DOZP toto není příliš podstatné a že v praxi jsou odvolání spíše ojedinělá. Bylo by cennější, kdyby zde byl větší prostor věnován skutečným problémům v oblasti kvality pobytových sociálních služeb, které vznikají v domovech pro osoby se zdravotním postižením (např. v oblasti zaměstnávání, zajišťování zdravotní péče, zajištění individualizované péče a práva na nezávislý způsob života a samostatné rozhodování atd.).</p>	
<p>Kvalita výzkumné části práce – přiměřenost zvolené metody, její zdůvodnění a popis, stanovení problému, výzkumné otázky, sběr dat, jejich analýza a prezentace, popis získaných výsledků a závěry.</p> <p>Výzkumná metoda není popsána. Chybí výzkumné otázky či hypotézy, na které by ve svém výzkumu hledala autorka odpovědi. Lze říci, že provádí sekundární analýzu veřejně dostupných dat (z Registru poskytovatelů sociálních služeb) a výzkumných zpráv (Výzkum veřejného ochránce práv z r. 2019). Z prezentovaných dat není na první pohled zřejmé, zda jde o výpočty autorky (např. přepočítaná primární data z výzkumu) nebo zda jsou tabulky převzaté z původní výzkumné zprávy Ombudsmana. Při nahlédnutí do této zprávy je zřejmé, že všechny grafy, použité v práci byly zkopírovány. Nápadná je i identická struktura kapitol a řada převzatých vět, týkajících se především deskripce grafů. Jedná se o celých 20 stránek, tedy třetinu celé bakalářské práce. Byť autorka poctivě odkazuje na zdroj, není tento způsob využití cizích dat pro účely bakalářské práce běžný. Chybí zde kritické hodnocení, nějaký nadhled, přestrukturování, diskuse o prezentovaných datech. Inovací autorky je pouze přehled počtu registrovaných DOZP, vytvořený z aktuálních dat Registru poskytovatelů (iregistr.mpsv.cz) a jeho porovnání s počtem poskytovatelů uvedených ve výzkumu z r. 2019. Na závěr práce autorka uvádí, že neexistuje žádný podobný aktuálnější výzkum, než ze kterého sama vycházela. To ovšem není tak docela pravda, neboť každoročně vychází „Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí“, v níž lze nalézt přesně ta data, která si autorka vybrala z výzkumu ombudsmana. Kdyby sledovala dlouhodobý vývoj těchto statistických dat, dospěla by možná k jiným závěrům (počet jedno a dvou-lůžkových pokojů tvořil v r. 2021 již 88% všech lůžek). Také je škoda, že autorka zůstala pouze u popisných dat a nevěnovala pozornost výsledkům, které se zaměřovaly na důležité aspekty péče, související s právy klientů podle Úmluvy, jako je zaměstnání, zdraví a zdravotní péče a nezávislý způsob života.</p>	2
<p>Formální zpracování práce, jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce</p> <p>Stylistická úroveň práce se vyznačuje některými slabšími místy (např. zbytečným opakováním slov (s. 15, 1. odst. 2x slovo <i>věnovat</i>; 2. odst. 3x <i>vzdělávání</i>), někdy až</p>	3

<p>nesrozumitelností (s. 15., 2. odst.: <i>osobám, které jsou odkázány na pomoc pravidelného rázu ostatních, a to na základě některého typu zdravotního postižení dané osoby</i>). Rovněž „aktivizační aktivity“ nezní příliš libozvučně (s. 15), „služba klienta ...nakrmí..“ také není vhodné (s. 15 dole). Na s. 16: <i>Zdravotního postižení je těžké definovat,...</i>; s. 17 ... <i>aby na to brali vysokou míru svého zájmu, ...</i>;s. 24 <i>Mezi důležité... dále chybí podstatné jméno. S. 27 ... a zároveň je u toho stanovena k nim vyplývající povinnost určit si opatření, ...</i>; s.43 - <i>Je to snaha vytlačit všechny zařízení zastaralých a nyní již téměř nepřijatelných podmínek, ...</i> A dále na stejné straně: <i>..., jak je rozložené umístění klientů podle každé jednotlivé organizační jednotky, tedy místa, kde se klienti seskupují.</i> Není také vhodné, užívat v odborném textu až příliš emocionální výrazy: <i>žel, alarmující, nešťastné, tragické</i> (s. 47). Nadpis na s. 51 nezní gramaticky správný: <i>Rozdělení klientů podle stupně závislosti a tím odvíjejícím se příspěvku na péči.</i> Věta na s. 56 „<i>Jak má služba co nejefektivněji napomáhat klientovo sebezvoji, samostatnosti a nejvíce respektovat jeho individualitu, když je tam tolik klientů?</i>“ není na dostatečné odborné úrovni. Podobně i další věty v této kapitole.</p> <p>U řady grafů text představuje pouhý verbální popis toho, co znázorňuje graf, aniž by autorka vysvětlila, jak se tento graf vztahuje k cíli práce, tj. ke kvalitě služeb (např. grafy týkající se složení klientů podle věku nebo podle druhu postižení). Výjimkou je komentář na s. 51 s odkazem na zahraniční zdroj. Naopak tvrzení, že „<i>počet žen s postižením celkově v populaci převládá nad muži</i>“ na s. 48 není podloženo odkazem na zdroj.</p> <p>Žádný smysl nedává dvojitě číslování tabulek a grafů v textu. Je zbytečné tyto tabulky číslovat jako Přílohy 1 - 15 (jsou-li umístěny v textu, nejde o přílohy)</p>	
<p>Práce se zdroji, jejich počet, kvalita, dodržení publikační normy</p> <p>Zdroje jsou uvedeny, ale řada z nich je z nevhodných zdrojů (webové stránky). Také způsob některých citací není standardní (např. s. 13 pod čarou: <i>Druhým zdrojem je... Dále pak...;</i> s. 14 <i>Např. na tomto elektronickém zdroji;</i> Podobně dále poznámka 24 na str. 21, nebo poznámka 31 na str. 23. Zde nestačí uvést paragraf, ale také čeho se týká. Nepřesná je rovněž citace v poznámce 42 na s. 27 (chybný „autor“). Poznámka 48 je nejen citace autorů, ale i kritické zhodnocení citované knihy – to by mělo ovšem být přímo v textu. Podobně též poznámky 61 a 62 jsou poněkud chaotické. Poznámka 64 začíná slovy <i>A to ze zdroje:...</i> , namísto aby byl citován přímo zdroj. Odkaz v poznámce 9 na s. 16 nelze tak, jak je uveden, dohledat. Nejčastěji uváděný odkaz, který je umístěn pod všemi tabulkami je zbytečně dlouhý. Jeho část „...už 20 let pomáháme bez rozdílu“ nepatří do položky „autor“.</p>	3
<p>Celkem bodů</p>	<p>0 – 30 bodů</p> <p>19</p>

<p>Celkové slovní zhodnocení práce, návrhy na doplnění -</p>	<p>Práci Kateřiny Černé lze považovat za průměrnou, jednak s ohledem na jazykovou kulturu, která mj. přispívá k nižší srozumitelnosti některých částí textu. Práce se zabývá teoretickými postupy zajišťování kvality sociálních služeb, zejména standardy kvality a inspekcemi kvality, přičemž vyzdvihuje zejména materiál</p>
--	--

podrobnější vyjádření oponenta	Ombudsmana, který dokumentuje život klientů a klientek v DOZP z r. 2020. Autorka nereflektuje jiné zdroje informací na téma kvality sociálních služeb v ČR. Zásadním problémem empirické části práce je to, že autorka si nestanovila výzkumné otázky a hypotézy a výsledky přebírá z materiálu ombudsmana nekriticky a bez větší vlastní invence.
Otázky k diskusi (dobrovolné):	
	1. Jakým způsobem se mohou služby inspirovat z projektů Evropské unie? Co máte konkrétně na mysli (s.14)
	2. V souvislosti s pojmoslovím (s. 17) okomentujte, prosím, vývoj v oblasti filosofie a principů zdravotního postižení, jak je popsán v Předmluvě k aktualizovanému českému vydání Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MFK) vydané WHO (https://www.uzis.cz/index.php?pg=record&id=8317).
	3. V čem spatřujete hlavní problém (a tím i nízkou efektivitu) inspekcí kvality sociálních služeb?

Celkové hodnocení: **Doporučuji** práci k obhajobě

Návrh klasifikace (A – E):.....**C**.....

Datum: 22.5.2023

Podpis: Hana Janečková

Doporučená klasifikace:

Body	Klasifikace	Poznámka
27 - 30	A	Minimálně 4 body v každé položce
22 - 26	B	Minimálně 3 body v každé položce
17 - 21	C	Minimálně 2 body v každé položce
12 - 16	D	Minimálně 1 bod v každé položce
7 – 11	E	Maximálně možná jedna „nulová“ položka
6 a méně	F	Více než jedna nulová položka